

Stanowisko Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”

**dotyczące zmian proponowanych przez MEN
w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii
w publicznych przedszkolach i szkołach**

Rada KSOiW NSZZ „Solidarność” negatywnie ocenia proponowane zmiany w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach.

Zmiany, przedstawione w projekcie rozporządzenia zmieniającego przygotowanego przez Ministra Edukacji z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach, obniżają rangę nauczania religii, dyskryminują nauczycieli- katechetów i utrudniają uczniom nabywanie kompetencji niezbędnych dla każdego Europejczyka. Działania takie naruszają prawo oświatowe.

Do tej pory progiem, dla którego przedszkola i szkoły zobowiązane były zorganizować lekcje religii, było siedmiu uczniów (wychowanków grupy przedszkolnej) danej klasy lub oddziału. Tymczasem projektowane zmiany otwierają możliwość podniesienia liczebności uczestników zajęć religii do 25, a nawet 30 w grupie międzyoddziałowej lub międzyklasowej. Miałyby one skupiać uczniów w klasach I-III, IV-VIII, natomiast w szkołach ponadpodstawowych - bez limitu.

Stoi to w rażącej sprzeczności z przyjętymi rozwiązaniami stosowanymi na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 roku w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. 2019.502). Na bazie przepisów zawartych w tym rozporządzeniu wyklucza się nauczanie w klasach łączonych w pierwszej i ostatniej klasie (I i VIII), z wyjątkiem edukacji muzycznej, plastycznej i wychowania fizycznego. Przy czym nie jest określona dolna, jak i górna granica liczebności łączonych klas. Pozostawia to możliwość dyrektorom/organom prowadzącym w miarę optymalnego organizowania procesu dydaktycznego.

Ponadto stosowane od lat rozwiązania łączenia klas zakładają, że łączy się oddziały programowo sąsiednie, tzn. np. klasę IV z kl. V, kl. V z kl. VI czy kl. VI z kl. VII. Tymczasem opiniowany projekt umożliwia, a wręcz zachęca (organy prowadzące), by w ramach trudnych do oszacowania oszczędności, łączyć zajęcia religii w kilku odległych programowo klasach, z zachowaniem zasady

liczebności 25/30 uczniów/wychowanków. To sytuacja, która mocno utrudni skuteczne nauczanie religii ze względu na dużą różnicę wieku między uczniami.

Wobec powyższego może dochodzić do sytuacji, w której różnica wieku pomiędzy uczniami grupy międzyklasowej, złożonej z uczniów klasy IV i VIII, będzie wynosiła nawet 5 lat. Dopuszczając tak dużą różnicę wieku, Ministerstwo uniemożliwi prowadzenie zajęć we właściwy sposób, co doprowadzi do radykalnego spadku poziomu jakości zajęć.

Propozycje zawarte w projekcie rozporządzenia naruszają również par. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1604).

Zgodnie z tym paragrafem plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych uwzględnia:

- 1) równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia;
- 2) zróżnicowanie zajęć w każdym dniu;
- 3) możliwości psychofizyczne uczniów do podejmowania intensywnego wysiłku umysłowego w ciągu dnia.

Należy podkreślić, iż przepis art. 110 ust. 4 ustawy - Prawo oświatowe zobowiązuje dyrektora szkoły do uwzględnienia zasad ochrony zdrowia i higieny pracy przy ustalaniu tygodniowego rozkładu zajęć określającego organizację zajęć edukacyjnych. Bezspornie, użyte w tym przepisie ogólne sformułowanie odnoszące się do "zasad ochrony zdrowia i higieny pracy" obejmuje także w szczególności higienę procesu nauczania.

W naszej ocenie procedowany przez resort edukacji sposób organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach wyklucza sporządzenie arkusza w ten sposób, aby na jego podstawie dało się stworzyć rozkład zajęć zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.

W tym miejscu warto zaznaczyć, że dyrektora szkoły wiążą w związku z tym wytyczne wynikające z przepisów przejściowo utrzymanego w mocy rozporządzenia wydanego na podstawie art. 95a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.).

Naszym zdaniem projektowane zmiany będą skutkowały zniechęceniem uczniów do uczestnictwa w lekcjach religii. Ich ograniczenie ma przełożyć się negatywnie na socjalizację młodzieży oraz poczucie narodowej i europejskiej tożsamości. Wprowadzenie proponowanych zmian spowoduje postawienie w gorszej sytuacji uczniów, którzy wybrali edukację zamiast czasu wolnego i premiowania tych, którzy świadomie pomijają edukację w wybranych obszarach. Przedłożone rozwiązania mogą też zostać uznane za dyskryminujące osoby, które korzystają z wolności sumienia i wyznawania religii.

Bardzo ważne są również kwestie pracownicze. Jeśli proponowane przez resort edukacji zmiany wejdą w życie, pracę straci bardzo wielu świeckich katechetów. Przypominamy, że są oni pełnoprawnymi nauczycielami od kilkudziesięciu lat i tak właśnie należy o nich myśleć. Nie do przyjęcia jest dla

nas sytuacja, w której praktycznie z dnia na dzień, bez propozycji alternatywnej, bez okresu przejściowego pozbawia się wielotysięczną grupę pracowników środków utrzymania.

Niezrozumiałym jest dla nas też fakt, że do tak niekorzystnych zmian chcą przyczynić się osoby z Ministerstwa Edukacji Narodowej, które często odwołują się do poszanowania każdego światopoglądu, głoszą hasła tolerancji, otwartości oraz równości. Ufamy, że razem, tzn. jedni z drugimi, a nie jedni przeciw drugim, w imię właściwie rozumianej tolerancji oraz dojrzałej współpracy, będziemy mogli dalej wspólnie z troską zabiegać o przyszłość młodego pokolenia.

Mając na uwadze przytoczone argumenty, Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” żąda wycofania się MEN z proponowanych zmian!

*Przewodniczący
KSOiW NSZZ „Solidarność”
dr Waldemar Jakubowski*